

L'Esquella de la Torratxa

Número 2210

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 15 de juliol de 1921



LA SITUACIÓ DE BARCELONA...

...continúa bastant crítica.



SARNA
CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
Franco 4 pessetas
Asalto, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO E INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARLIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA



DE VENTA
EN TODAS FAR

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

BARRETS DE PALLA
DES DE UNA PESSETA

Exposició de articles per a
VIATGE PLATJA Y SPORT

Neveras y geladores - Mobles de "médula" i jonc

SASTRERIA A MIDA
a preus baratíssims

CONFECCIONS PER A SENYORA
SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

SARNA
(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 **BARCELONA**

Soler i Torra germans
FANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

EDEN CONCERT **COMTE DEL ASSALT, 12**
MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit
TOTS ELS DIES GRAN ÈXIT DE **TERESITA PASTOR**
TELÉFON NÚM 3332 A.

Tintes bones calltats **Bazar DE Unión** **UNIO, NUM. 3** **LA** **BARCELONA** **Utilis per a escriptori**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5



LA CAPITAL TAURINA

—Sabeu quants toros han estat morts a Barcelona en vuit dies?—me preguntà un amic.

—Digueu.

—Vint-i-vuit.

—Hem batut, doncs, un record. Una senzilla setmana barcelonesa ha aconseguit més toros que la fira de Sevilla i que la de València i que la de Sant Fermí, de Pamplona, i que totes les fires rutilants i banyudes d'Espanya. A vint-i-vuit toros setmanals, toquem a quatre per dia. Mai, d'ençà dels temps de Felip IV, quan els cavallers mataven toros, cap ciutat espanyola ha presenciat semblant disbauxa taurina.

I és que ja tothom s'ha tornat flamenc. Ho som els periodistes. Ho són els francesos, que després de fer la guerra fan la «corrida». Ho són els catalanistes i els unitaris. Ho són els intel·lectuals i els analfabets. Per què? No és possible més que una explicació: per punt d'honra catalana, que és com dir per nacionalisme. Hem aplicat als toros aquell famós consell que ordenava tocar bé les castanyoles o no tocar-les. Ens hem posat a fer toros i els fem com si estiguessin organitzats per la «Lliga», és a dir, a l'engròs, com les eleccions, com les manifestacions i com els banquetes. Per això, per orgull de nou tauròfil, tenim la plaça més gran i paguem les entrades més cares i donem més curses que ningú, i les fem de sis toros i dos novillos, i després de vuit toros, i després de deu.

Si els castellans ens volien espantar amb els toros, s'han errat, i hem acabat per espantar-los nosaltres. Ho hem fet una mica a l'alemanya, però ho hem aconseguit, i com que als Estats Units, únic poble capaç de guanyar-nos, no'n fan de toros, restem la nació més flamenca d'Europa. Per a tropes Barcelona, deia el cantar. Doncs ara, per a toros Barcelona. Tropes i toros. Solament que an aquí no'ns donen ni pa, ni toros, sinó que'ns els fem, i amb luxe de poble ric que menja bé i per a festes tria les més cares.

De toros en teniu—ens podien respondre,—perquè amb diners se'n compren, però toreros no, perquè per a tenir-ne us manca la sang i el garbo, i la traça i la tradi-

ció. Aleshores, sense dir-ho, m'he respost, com en el Comte Arnau: «Tindrem toros i toreros, perquè en tenim la voluntat.» I aparegué En Ventoldrà, el fill del *Català de la Manxa*, nascut a Catalunya, recriat a Aranjuez, català de naixença, d'estirpe, de nom i de llengua, i ha estat més torero que ningú, perquè—com el diumenge—quan va anar a la plaça ja estava ferit, i quan no li tocava el torn, jeia a l'enfermeria.

—Com ha quedat En Ventoldrà?—preguntàrem el diumenge.

—Mai hem vist un torero—ens respongueren—amb més pundonor. La *vergüenza torera*, mercès an ell, s'ha canviat en *vergüenza catalana*.

El nostre cor catalanista ha percebut la joia de les troballes patriòtiques. Ja teníem torero propi, amb braó i traça, ja començava la tradició, ja comptàvem amb un fundador de dinasties toreres. A Castella no començaren amb cap Cúchares, ni amb cap Costillares, sinó amb precursors que's dirien Ventoldrà, però en castellà, i que iniciarien el període heroic del toreig, preparatori del període tècnic.

Fins amb això és precursor En Ventoldrà. Tot, catalanisme i republicanisme, ha passat per un període heroic. Doncs el toreig català, també. Ara tenim el torero valent; després haurem el torero savi. Primer *Els Segadors*; després l'Espanya gran, fins a aconseguir que l'escola de tauromàquia catalana esdevingui tan famosa com l'escola política de la «Lliga».

PARADOX



Va mancar lo principal

Ço que per a res del món faran els nostres regidors, serà rompre la tradició, que té a la Casa Gran defensors amatents i ardits. Manca a la costum establerta, ho tindrien els nostres moderns consellers per un pecat greu i imperdonable. La costum s'ha convertit, al Municipi barceloní, en llei immutable. Als homes que seuen als escons del Consistori, no'ls vagin amb modificacions, per llògiques i enraonades que siguin.

Un exemple: per a provar com poden fer un mitjà paper davant les representacions que de les principals ciutats espanyoles arribaren a la nostra amb motiu de la Setmana Municipal, han preferit els regidors quedar malament amb els seus col·legues d'Espanya. De la raó que aquests tindrien de mostrar-se ofesos i, consegüentment,

cridar a comptes als que volent obsequiar-los, els han mancat a la consideració i al respecte que són de llei al honorar als forasters.

Com se sap, arranjaren els directors de la Setmana Municipal un programa de festejos. Compresos en el mateix, hi anaven des del discurs acadèmic, tant més fadigós com més documentat, a la funció de teatre, passant, naturalment, per tota mena de refrescos i pisco-lavis.

I hem vist que podent incloure en el capítol de festes un número típic i sensacional, es descuidaren els organitzadors de la Setmana, que seran tot lo llestos i lo intel·ligents que's vulgui; que no tenen, emperò, i en el cas concret que'ns ocupa, lo que se'n diu perdó de Déu.

Què més adequat i posat en raó que la celebració de una sessió tumultuosa, de les que's transforma el Consistori en peixateria, com tantes ens obliguen a sopor-tar-ne? Una reunió del Consell, convertit en safareix, hauria sigut pels hostes que'ns han visitat un espectacle insospitat i curiosísim. Per a donar idea de com aquí s'administra, de com entenen la política municipal, no podien els directors de la Setmana apel·lar a un recurs més eficaç i baratet.

Rendint acatament a la incongruència, inspiradora de les accions edilícies, es disposa en plena Setmana Municipal una sessioneta pacífica, corresponent a l'època de la canícula. Ni un mal discurs dels que, vingui o no vingui a tom, solen pronunciar-se un dia si i l'altre també; ni una topada personal, que deixés el nom de l'Ajuntament en el lloc que de dret li correspònd. Una veritable llàstima.

En mèrits d'aquesta omissió—que estimem essencia-llíssima,—han tingut de tornar els regidors forasters a casa seva, ignorants de la única particularitat que davant dels Municipis del món ens distingeix.

Veurem si per a l'any que vé s'hi posa esmena.

JUST



UN DIPUTAT QUE NO BADA

De tots els nous diputats provincials, En Giró, és el que té totes les nostres preferències. En Giró és de Badalona. En Giró és radical. En Giró és savi de ciències ocultes. En Giró diuen que és esperitista. I això, que sigui esperitista un home en aquesta terra on tothom no creu més que amb lo que veu i palpa, francament, ens fa tenir del senyor Giró, un alt concepte.

El senyor Giró ha volgut, des del primer dia de la seva elecció, posar-se a l'alçada del seu càrrec, estudiant la llei provincial, demanant antecedents als diputats veterans, preguntant al partit que l'orienti i l'ordeni. El senyor Giró, en una paraula, vol ésser el perfecte diputat provincial democràtic.

Però no n'hi havia prou amb exprèmer la llei i l'experiència dels antics companys, i volent adquirir immediatament una competència, se va dirigir a la Diputació, per a saludar al president.

—Sóc el senyor Giró—li digué.

—Segui, segui, senyor Giró.

Aleshores vingueren les preguntes i respostes elementals. Però el senyor Giró havia anat a la Diputació

empès per un deure de cortesia, i a més, per un dalit de aprendre. Així, després d'un cortès parlament, preguntà:

—Escolti, senyor president, quan ens donaran el cartapaci?

Ja és sabut que s'anomena cartapaci a la distribució que es fa dels càrrecs, però el senyor Giró sens dubte se creia que era una mena de llibre de primeres lletres provincials.

—I per a què vol el cartapaci, sinó està fet encara?

—Vostè dirà, per a estudiar-lo.

L'AMBAIXADOR

Aquesta vegada En Xentus ha sortit cap a l'Amèrica amb tota discreció. No n'han parlat els diaris, ni s'han escrit comiats, ni ell ha publicat cap «A reveure!» La seva marxa ha estat «tout a fait chic».

Però, ja en el trasatlàntic, En Xentus va rebre una toia de gardènies, present d'uns deixebles. En Xentus les agafa i les porta, agafades amb els braços, sobre el pit. I quan el vapor comença a marxar, contenen els que hi eren, anava llençant les gardènies poc a poc, caient algunes a l'aigua. Eren les gardènies de l'adéu.

I un deixeble, extasiat, digué:

—Sembla Ofelia!



Una nota encara relativa al *match* famós, entaulat entre Dempsey i Carpentier.

Me la brinda un diari de París. L'ofereixo a la consideració dels llegidors del «Poti-poti», per creure que val la pena d'ésser divulgada.

Conta el diari, que a l'hora en punt en que arribava a la capital de França la primera nova del combat sostingut per ambdós boxejadors, en el moment precís en que la multitud invadia els boulevards ansiosa d'assabentar-se dels detalls de l'encontre de New-Jersey, hi havia al carrer una parella, home i dona, ignorants de l'origen del terratrèmol que'ls envoltava.

Eren dos nuvis de províncies que havien arribat a París per a passar la lluna de mel. Miraven córrer la gent adalerada. Veien sortir grups de tot arreu. Disputar en ple carrer. Córrer la multitud d'un cantó a l'altre, talment com si s'apropés la fi del món.

Astorats, corpresos per l'emoció i la tristesa, s'aventuraren a preguntar a què obeïa la remor extraordinària produïda per la munió compacta, entre la que hi havia dones que ploraven. Homes posseïts d'una febra i una emoció profundíssimes.

Els digueren de què es tractava.

—Ha quedat *knock-out*...

—Qui?...

—En Carpentier.

S'afegeix que, ja tranquil·litzada, desaparegué la parella de la vista dels comentadors que tan mala estona acabaven de fer-los passar.

Encara que curiós, no té el fet res d'extraordinari.

L'inhibició dels nuvis s'explica, després de tot. Quin combat podia interessar-los més que el en que es trobaven mutuament empenyats?



LA SETMANA MUNICIPAL

—Es prou, que fins la bona vida cansa, en aquest món!

Lo que no's comprèn tant, és el cas que passo a contar-los, i del que vaig ésser, no fa gaire, part principal.

Al dia següent d'haver-se atemptat contra el senyor Martínez Domingo, volgué la casualitat que topés amb un amic de fa vint-i-cinc anys.

Com era natural, va recaure la meva conversa en lo que era el succés del dia.

A les primeres de canvi, em digué l'amic:

—No'n sé res.

—De veres?

—Com t'ho dic.

—Doncs no's parla d'altra cosa.

—Potser sí, però repeteixo que és la primera nova que del fet m'arriba.

—Els diaris ne van plens.

—Temps hà que no'ls llegeixo.

—Sembla impossible!

—No t'estranyi. Visc tan allunyat de la cosa pública, tan distanciat de tot lo que no sia atendre al meu interès particular, que fins fa dues setmanes no m'he enterat de

que havíem tingut guerra a Cuba, i de que, a conseqüència de la mateixa, havia deixat la illa de pertànyer als espanyols.

La ignorància de l'amic a que al·ludeixo, contrasta amb la vidència palesada per l'«Ateneu Nacionalista» d'Esparraguera, que en el programa dels actes a celebrar amb motiu de la Festa Major, acompanya una fotografia de les Cases Consistorials de la vila, presa en el segle XVIII.

Així van les coses del món!
Els uns per massa; els altres per poc.
Lo pitjor és amoinar-s'hi.

DEL CAMP

Uns ànecs

—Això és una hermosura!—diu la mestressa de la casa on vivim, contemplant-se dotze o vint ànecs amb la mateixa devoció que els diumenges es contempla el sant Roc de l'església, un sant Roc de pagès, que té més de roc que de sant.

Nosaltres llencem, com qui llença una capça de mistos vuida, una ullada als ànecs. No ens sembla que tinguin res d'extraordinari: són bruts i pudents, i beneïts com tots els ànecs. Potser algun d'ells, fixant-nos-hi bé, té certa retirada amb algun amic nostre: amb aquell regidor beneït que era capità de bois-scouts, amb aquell autor dramàtic, sobre tot amb ell, que havia fet la prometença a la mare de Deu de Monserrat de no escriure més que drames grecs...

Els ànecs, mentre tant, neden pel gran safareix de aquest hort, on nosaltres venim a llegir cada matí una estona. Un d'ells, molt sovint s'ha quedat a la vora del aigua i sembla talment que esperi el tramvia, i que el tramvia no arribi. Un altre, nedant, nedant, com que's veu que s'avorreix, posa el cap a l'aigua, de tant en tant, i quan el treu, l'enlaira al cel blau: allavors el cap de la bestiola sembla una mà policroma plantada palma al cel per a tomar unes primeres gotes de pluja. Després, avergonyit de que nosaltres poguem pensar tal cosa, torna a posar el cap, que és com un pinzell brut de coloraines, a l'aigua fangosa del safareix.

Nosaltres fins avui no havíem pogut veure tan a gust i amb tanta llibertat bestioles d'aquesta mena. Perquè entre nosaltres ja hi ha confiança, n'hi ha tanta de confiança que el dia que ens amoinin massa els tirarem per la finestra.

Nosaltres només coneixíem els ànecs dels contes de Andersen—aquell tan lleig que un dia, blanc com si vingués de pendre la primera comunió, va desaparèixer volant camí del sol!—aquells altres dels cromos de la xocolata que avui ja no's poden veure més que a casa de algun petit burgès arrapat a la tradició com a un salva vides, i que eren la delícia dels nostres anys d'infantesa, quan jogàvem a lladres i serenos, i llençàvem les primeres llambregades a les cames brutes de les nenes que venien amb nosaltres a col·legi.

Allavors pensàvem: Un ànec! Quin animaló més bonic! Tan ple de colors, blau, verd, vermell! Perquè la colora del sant Esperit no seria un ànec? Es tan avorrit el blanc!



EL «CORRIDO»

—Avui sí que nedaré amb un parell de carbassetes!...
—I jo amb un surol

Però avui hem vist aquests ànecs de la mestressa i n'hem tingut un gros desengany, una grossa desil·lusió.

—Mira'ls, ara surten del aigua. Quins ximplers! Semblen talment aquella gent que's fan amics en l'enterro de un amic que no coneixien.

—Era un bon noi.
—Sí...
—I un bon federal.
—Sí...
—I un bon pare de família.
—Sí...
—Que hi farem!
—Sí...

Els ànecs tenen, caminant en renglera, la mateixa estúpida gravetat.

LLUIS CAPDEVILA

Aquest número ha passat per la censura

En Palaudàries ha anat recomanat a un metge homeòpata. El doctor el visita atentament, diagnòstica, pronostica i extén la recepta.

Aleshores el malalt li allarga dues mitges pessetes.

—Oh, no!... Senyor, vostè s'equivoca!... Això és massa poc!—exclama el metge.

—Poc?... Estem iguals: vostè em medica homeopàticament i jo li pago «amb la mateixa moneda».



GLOSSARI



CAMA!

Les dones són el diable.

Ara s'han empescat unes noves mitges de fer patir; de fer patir tant, que'm sembla que molts barcelonins del ram de joves espigats o vellots verts voldrien tornar-se gocets per a fer-s'hi a mocegadas.

No fa gaires dies ens en va tocar una, d'aquestes demoniaques «tobilleras», anant en el tramvia. S'asseguè davant per davant del nostre seient, i al fer-ho, adoptà—la punyetera—una posa d'aquelles de «descuido con cuidado», una cama sobre l'altra, el baix de la faldilla tan amunt com se puguin imaginar i un rítmic moviment de pèndul amb el peuet que penjava, que... res; que semblava que'ns trovèssim en família o que tota la vida haguessim viscut a la mateixa dispesa.

Aleshores fou quan, per primer cop, vàrem orientar-nos degudament respecte a la calitat, visualtat i demés circumstàncies d'aquest tipus nou de mitja sencera que, molt ens voldriem equivocar, o ens sembla que portarà serloses raons en el «seno» de un grapat de llars honestes.

La nova mitja de fer patir és... Ja'ls ho explicaré per mica que pugui. Es una mitja, que no és de punt de seda,

i si ho és, és de un punt tant espès, tant atapelt, que ningú ho diria. Fa l'efecte, més aviat, de un guant per a la cama, però no és ben bé pell de guant tampoc... Sembla...

La mitja que duia la xicota del nostre tramvia semblava... de goma? No'ns atrevíem a dir-ho. Era de color de carn, millor dit, de color de pell natural. No hi havien transparències, però, el tò era tan ben imitat, que sinó que ja coneixíem l'existència de aqueixa moda, l'hauríem presa per una cama sense mitja.

Era mitja i ben mitja, però tan justa, tan ceny'da al turmell i al tou de la pantorrilla, i tan sense una arruga ni un calat, que hom creuria que la que la porta s'ha desculdat de ficàr-se-la.

Però lo que intriga més de aqueixes mitges noves és el gènere. Aquí ve el patiment!... Nosaltres rumiavem: de què redimontri deu ésser això? Quin teixit és? Es miraguano? Es sedalina? Es estam? Es satl de cotó? Es guata? Es cautxú?... Estiguèrem a punt de demanar a la gentll passatgera:

—Vol fer el favor de deixar-nos «constatar» la calitat?

Però ella ens degué endevinar l'intenció, perquè, després de humitejar-se els llavis amb una serpeta roja que va eixir de la seva boca menuda, i de somrture malintencionadament, es redreçà per a baixar del tramvia, en el punt precís en que el cobrador cridava:

—«¡Triunfo!»

XARAU



QUADRET ROMANTIC

Polça el llaüt, gentil trovaire,
davant l'antic, august palau.
Sospirs i acords perfuma l'aire...
...!, acompanyant-lo, canta una au.

El pleniluni, argent aboca
damunt ses robes... Més l'amor
per qui sobtil el llaüt toca.
jau benaurat baix tàlem d'or.

La nina rossa, rossa i blanca,
dorm lluny del cant, indiferent;
que el cor novell que son pit tanca
rès sap del màgic sentiment.

Sa pensa lleu, encar fa vía
pel món de fades i dragons;
i no cobeja altra alegria
que la infiltrada pels bufons...

Però el trovaire, amb sa dolcesa,
segueix polçant, aquell llaüt
que per t'è eixir a la princesa
d'ulls de safir, no té virtut.

Res pot la blana meravella
que dels fils auris fa florí...
I al mut neguit per la donzella
torna's sa faç de lleçamí...

I quan arpegis endebades
paren les cordes de llençar,
s'ouen com notes delicades
els gemecs febles del joglar.

C. RAFART MARÍ



—Vostè, l'any passat, va pendre la cèdula en el període voluntari o en el període obligatori?

—En el període voluntari... per força.

ESCENES DE LA MAR BELLA



Abans, la nostra gent anava a la platja per a remullar-se...



...però ara hi va per a tot meys per a posar-se en remull.

L'alegria dels menuts

Quan el senyor Sistacs es va veure amb un centenar de milers de duros, determinà fincar-se i viure de les rendes amb tota tranquil·litat.

— Me sembla que m'ho mereixo - deia l'home. - He treballat trenta cinc anys com un negre i encara me'n resten una dotzena ben bé per a disfrutar una miqueta; no, Sila?

— Tu diràs; en tens cinquanta dos!

— Em sento fort, alegre, jove...

— I disposat a córrer la tuna, eh?

— Res d'això. Ja saps que sóc un home de costums morigerades.

— Qui no la fa de fadrí, la fa de polli.

— Oh, estimada costellal, no'm judiquis tan malament. Què en tens que dir de mí?

— No res; que t'has venut la fàbrica de fideus una mica massa aviat.

— Ja tenim prous diners, dona.

— Diners, sí; però tindràs moltes estones vagaroses; jo ja poso cabells blancs, em torno com un farcell i...

— Calla, calla, malpensada.

— Pensa mal i no erraràs. Hi ha tants trenca-colls a Barcelona!

— Per a la jovenalla no diré que no; mes per a un home madur com jo...

— Quan el fruit és madur, la quitxalla se l'endú.

— Vaja, Sileta, reflexiona; posa't a la raó. Volies que fes d'escarràs tota la vida? Només tenim la noia, la casarem dintre de poc, i per cert molt ben casada; i vindrà el primer petit, després el segon, després el tercer. Oh, l'alegria dels menuts, i com la desitjo! Serem avis, Sila meva; avis encara joves, i forts i sans... No estàs contenta de la nostra planeta?

— Que te la vas fer treure per algun ocell ensenyat, que la saps tan bé?

— El què?

— La teva planeta.

— Sempre tan sarcàstica! Ja m'agradarà veure't amb una criatura de mamella a la falda i una altra estirant-te les faldilles. Estic segur de que la noia no farà com tu, que't vas plantar a la primera criatura...

— Que vols dir que'n tinc la culpa jo, de no haver-ne tingut cap més? Potser és teva la culpa.

— Vaja, vaja; ets més aspra que una llimona verda. Es veu que l'histèric et posa de mal humor. Anem a veure el safareixet que faig fer al peu del quarto de la dida.

— De quina dida?

— De la de la noia. Com que's quedarà a casa!

— Sempre seràs boig. Si la noia encara és soltera!

— Però es casa el mes que vé. On tens el cap? Mal pensada, més que mal pensada! La noia es casarà, viurà amb nosaltres, serà ditxosa amb el seu marit i ens omplirà la casa de fills. D'aquí cinc anys o sis, ja tindrem al menys quatre baladrers a casa. Ja te'l gastaran, ja, el nom d'àvia!

— Sapiguessis la gràcia que'm fas! No sé quin desig tens de casar la noia; deu passar-li l'edat.

— Ja té divuit anys.

— Jo em vareig casar prop dels trenta.

— D'aquí vé el mal. Ho haguessis fet als vint, tindries cinc o sis fills al menys i no patiries de l'histèric. Saps què el porta l'histèric? La manca de mals de cap i la bona vida. No hi ha cap dona de manobra que'n pateixi de l'histèric.

— Encara em faràs riure.

— Això és el que vui; que riguis, que estiguis contenta de la teva sort. Veus el safareix com hi està bé aquí a la galeria, abrigadet per les vidrieres? Quantes vegades la rentaràs tu la robeta dels menuts! Encara que't dol casar la noia, perquè això la fa vella, però els estimaràs els teus néts. Oi que'ls estimaràs?

— Vés, vés...

El casament de la filla del senyor Sistacs fou una cosa esplèndida. El gendre era un enginyer que guanyava tants diners com volia, i un galan minyó, ademés.

El fideuer retirat es sentia verament feliç. Ja es veia voltat de dides i de criatures! Ell fou qui encaregà la robeta per al primer nét; triava lo millor que trobava a les botigues, i tot a dotzenes.

La seva dona li deia:

— Que't tornes boig, Sistacs?

— Per què?

— On vas amb dues dotzenes de gorretes i tres de camises?

— Ja veuràs, filla; devegades en venen dos d'un cop.

— No li vulguis tant de mal a la noia.

— Això és un dir. Ja tens la panereta guarnida?

— Sí, home, sí.

— Ja han dut el bressol?

— També. No sé perquè fas aquestes ximpleries al primer mes de matrimoni. La gent deu pensar mal i tot...

— Deixa dir a la gent i porta la noia a casa la llevadora.

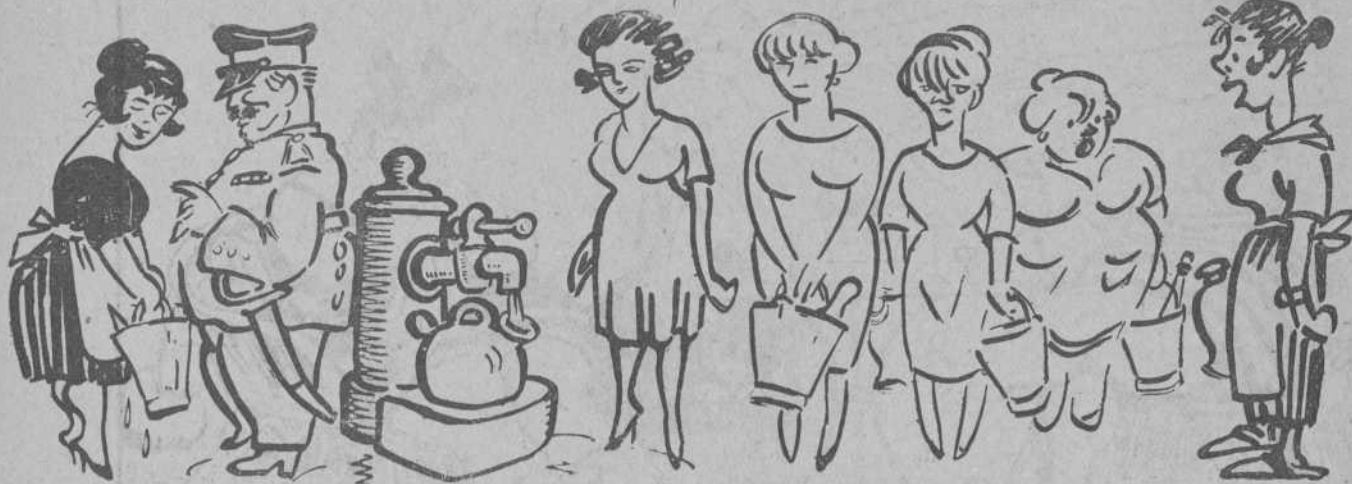
— I ara! No m'ha pas dit res encara.

— Veuràs, la falta d'experiència. Sentiria tant que's perdés!

— El què?

— El menut.

Passats els primers mesos del casament, el senyor Sistacs començà a impacientar-se, perquè la seva filla no tenia novetat i al cap de l'any es feu inaguantable.



LA TANDA

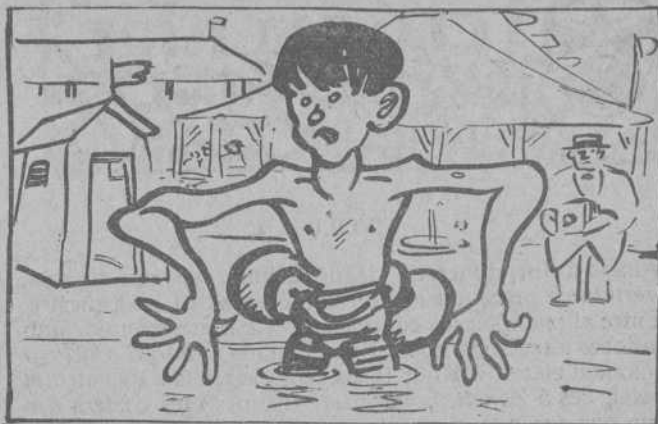
— Qui és la última?

— La última per a què?... per a l'aigua o per a festejar amb el Sánchez?

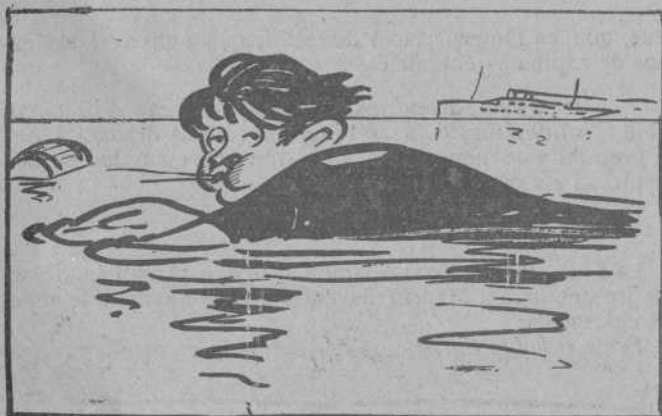
ELS BANYS SEGONS ELS ANYS



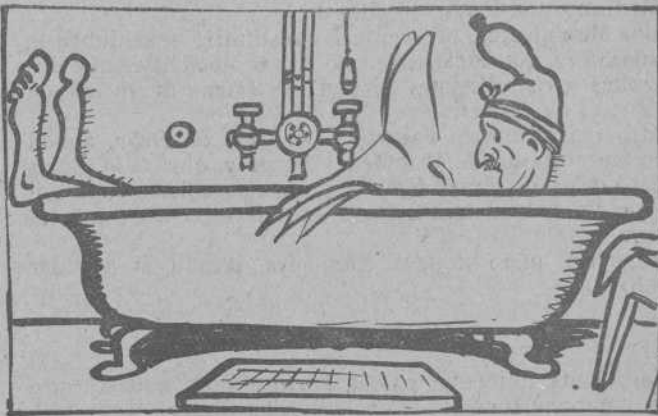
A un any



A set anys



A vint anys



De quaranta anys per amunt

—Sembla mentida!—deia.—Una parella tan gentil, i res. Aquí hi ha misteri. Ja confessaré a la noia, jo.

—Te'n guardaràs prou!

—Doncs encarrega-te'n tu. Jo empaitaré al gendre. On s'és vist passar el primer any de matrimoni sense successió! Què s'ha pensat aquest ximple! Si és que s' distreu amb els numerots, que ho deixi tot. Lo primer, és lo primer; jo vui a casa rialles, i crits, i soroll. Vui quitxalla; sinó, per a qui serien els diners?

L'enginyer va resistir l'embestida del seu sogre com un brau, assegurant que s'estimava la seva muller, que era feliç i que per res deixaria els números.

La filla, per sa part, declarà el mateix a la seva mare. I va passar un altre any sense que ressonés en aquelles riques habitacions el bleix d'una criatura.

I el senyor Sistacs fonia greix i es tornava murriós i llunàtic de mala manera.

—Quina pega!—exclamava sovint.—Un ou només, i covat!

—Encara són joves, home li feia la seva muller.

—Joves prou, però no serveixen per a res... Si això continua, pendré un determini.

—Quin determini vols pendre?

—No ho vulguis sapiguer. Aquest xasco no'l pairé mai jo.

—Sistacs, escolta amb atenció, acosta't...

—Què vols?

—Tinc de dir-te una cosa molt sèria i molt estranya, també...

—Digue's.

—Que aviat... aviat tindrem un menut.

—Al cap d'avall! Ja era hora!

—Es que no serà pas la noia qui el tindrà.

—Doncs, qui?

—Aquesta és la cosa estranya. Jo!

—Tu, Sila, tu? N'estàs segura? Si vas a tombar els cinquanta!

—No t'he volgut dir res fins a tenir-ne la seguretat completa. Ara ja la tinc. M'han vist el metge i la llevadora.

El senyor Sistacs, en oir la nova portentosa, es va sentir tan content, que esclatà en una riallada estrepitosa, lo qual feu que el seu gendre i la seva filla hi corressin a çorats.

—Què hi ha? Què passa?—demanaren a l'hora.

—El que hi ha, el que passa, és que us faig padrins del menut que vindrà.

—Ai, pobre papà! Que diu, ara?

—El que sentiu. Pregunteu ho a la vostra mare. Els vells us han donat una lliçó. Si no sabeu copiar-la, ni mai!

—Es possible, mamà?

—Ja ho veus, filla meva. El desig del teu pare s'ha complet. Hi haurà un menut a casa!

—I una dida com una torra!—afegí el fideuer, prenent una actitud triomfal davant dels seus fills, escorreguts.

FLOC

Notes de casa:

De la «Associació Catalanista de Gràcia» rebérem una atenta invitació per a l'acte de repartiment de premis del Concurs de Lectura i Escriptura Catalanes.

Una bonica festa que tingué lloc, diumenge, a la tarda, al «Orfeó Gracienc».

S'estima la finesa.



TÍVOLI

Abans d'ahir, dimecres, degué debutar en aquesta sala, convertida en pista, una notable companyia de Circ Equestre.

Entre altres números contractats, l'Empresa compta amb grandioses atraccions, com són: el famós *Leonard Cartago* emocionant alambrista que fa els seus exercicis a una alçaria colossal; *Les 5 Zanettes*, acrobats saltadors i les *Sisters Anderson* que executen també un treball semblant.

Se'ns diu que hi ha grandíssima espectació per a conèixer el número de els 12 cavalls ensinistrats, que presenta en completa llibertat Mr. Bouten i que foren molt celebrats en el «Medrano», de Paris.

Una altra atracció sensacional constituirà, sens dubte, la titulada *Stalg*, que consisteixen en uns motociclistes que donen voltes arriscadíssimes dins d'una esfera de metall de cinc metres de diàmetre.

Afegeixin a tot això l'aparició del deliciós *Beby*, aquell clown tan formidable de gràcia i d'enginy, que és la glòria de xics i de grans; aquell *Beby* incommensurable, tan bon noi i tan amic dels barcelonins, disposat a fer-nos riure per les bulxaques...

Augurem una excelent campanya d'estiu al popular «Tívoli».

NOVEDADES

Terminada, diumenge passat, l'actuació en aquest teatre de la companyia còmic-dramàtica Alba-Bonafé, ens resta sols constatar com a darrer record l'estrena de *Naná*, novel·la escenificada, que no va complaure del tot, per la cruïda del epilleg, que es fa quelcom repugnant, de una repugnància amb més relleu que en la novel·la. Amb tot, però, l'obra tampoc hauria resultat gaire, perquè els episodis són massa deslligats i tota l'acció resulta bastant arbitrària. Afegeixin a això que el diàleg no mata d'exquisit, i trobaran al cul del sac una malaguanyada tasca pels artistes.

Tota l'espectació del públic estava concentrada aquella nit en l'actuació dels joves debutants, la Maria Vila i En Pius Daví. Ella estigué molt bé en els passatges tràgics, detallant i dient com sap fer-ho, encara que ens cal confessar, naturalment, que el català li escau molt millor. El seu marit va defensar-se discretament, i tot va passar com una seda. Bona sort, i tan de bo que en terres de Castella o d'Amèrica o d'allà on sigui, arribin a fer una grossa fortuna per a que un dia, enyoradicos del nostre art i de la nostra llengua, puguin tornar amb més dalit a treballar poc o molt per a la glòria del nostre teatre. Amen.

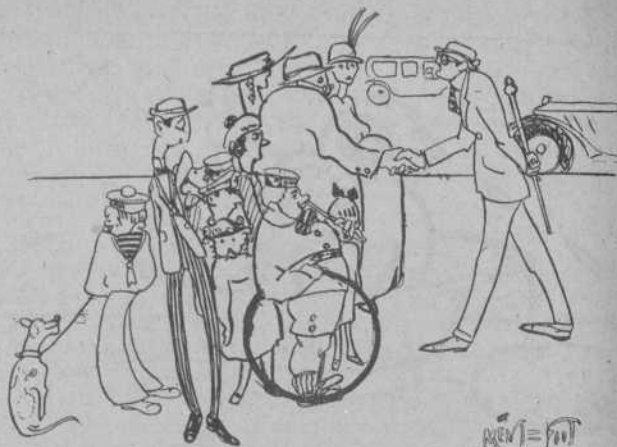
—Ahir, dijous, va debutar en aqueix aristocràtic teatre la tan celebrada companyia vodevilesca que dirigeixen els reis de la barrila Pepet Santpere i Pepet Bergés.

Inauguraren amb *Petit i Pataut, S. en C.* i amb *Les dugues oques*.

S'anuncia, per a estrenar-se durant aquesta campanya d'estiu, una obra còmica verdeta que té per títol *L'home de les set vegades*. Es diu si és original de dos coneguts autors catalans, En Vilaregut i En Montaner (Joaquim).

GOYA

Continua l'èxit creixent de la comèdia de l'Arniches *La chica del gato*, que constitueix un dels més grans acerts de aquesta eminent companyia i, sobre tot, de la famosa Bár-



ESTIUEJADORS

— I per allà a Barcelona, què?
— Bé, per ara... van tirant.

cena, que en l'interpretació de la *chica* s'ha guanyat els galons de capitana-general.

— Per a avui, divendres, s'anuncia l'estrena d'*El admirable Clichon*, obra de gran intensitat còmica-dramàtica, que vé precedida de fama certa, puix fou un formidable èxit a Londres i als Estats Units.

NOTICIA FRESCA

La Elena Jordi es passa també al *tirano*. A mitjans de setembre debutarà a Madrid davant d'una companyia de vodevill en castellà.

Séale el habla ligera, que de roba ja hi va prou.



BOXA

— L'altra nit, en el Iris Park, hi hagué una vetllada que era esperada amb força interès i que no fou lo que s'esperava.

Començaren En Harrys i En Saradairt, que varen fer un combat bastant arregladet, però per a arribar al sext «temps» els hi recomanem que prenguin un reconstituent.

En Vallespin i En Moya es varen pegar unes quantes «morrades» i va guanyar En Moya per cops.

En Chueca contra En Cañizares. Aquest parell de boxeadors són forts i fermes i les «clatellades» que's pegaren foren *sin igual*. Va guanyar En Cañizares.

Kamaloff-Lurie. Aquests dos homenots que pesen cada hú noranta quilos i un pico, varen fer un combat «camama» i ens deixaren com qui veu visions; aquests són uns «camions». Vaja, home, el cabell no!

Si no en saben més que pleguin. Va guanyar En Kamaloff per *premeditació, nocturnidad* i *alevosia*.

FOOT-BALL

El diumenge tingué lloc en el camp del C. D. Europa el repartiment de premis del Campionat de Catalunya, organitzat per la Federació Catalana.

Aquest any els més bons minyons han sigut els del F. C. Barcelona, qui s'endugué el primer premi; el segon se'l guanyaren els del C. D. Europa, que va anar d'un «tris» que no donen un sust al Barcelona, i el tercer se l'emportaren els rebecs de l'Espaniol.

Als demés clubs també es donaren premis, i tothom quedà content.

Amb motiu d'aquesta festa es jugà un partit entre el C. D. de Sans i el de Sant Boi.

Es dir, s'ho varen fer dos «sants», i com que la cosa anava de veres, tant els *verds* com els *vermells* jugaren força per a endur-se'n la victòria, mes aquesta es decantà pels «païets» de Sans, que guanyaren per dues ficades a una.

I prou per avui.—NOLUS

Una senyora és acusada judicialment i portada davant del tribunal.

El president li pregunta:

—Ha tingut mai res que veure amb la Justícia, vostè?

—Sí, senyor.

—Com i quan va ésser, això?

—Una vegada que vaig estar a punt de casar-me amb un magistrat.

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

LA GUILLADA DEL VANQUI.—A BELGICA
MANCA GENT.—TOQUEU-LA, MESTRE RAURICH!

A la vila de Sitges en passa una de grossa, Mister *Deering*, l'amo de *Maricel*, enfadat perquè l'*Utrillo el Bueno* no va ésser prou amatent a obrir-li la porta un vespre que trucava i plovia, ha tronat amb ell, i ha resolt emportar-se'n als Estats Units aquell bé de Déu d'obres d'art que tenia magatzemades en el formós museu.

Çò fa que sia molt gran la maror que regna entre els sitgetans. Ells que ja es tenien per amos de *Maricel* haver de contemplar com el *yanqui* ho enfarella tot i s'ho emporta, sense que els carrabiners li donguin l'*alto!*

El cronista de Sitges ja te matèria per a escriure una crònica patètica del que passa. Jo, d'ell, la batejaria amb el nom de *La guillada del yanqui*. I fins hi posaria el seu retrat perquè el pogués conèixer tothom.



ACCIDENT AUTOMOVILISTIC

—Estic disposat a indemnitzar-los el gos, en lo que sia de llei.

—Ah, doncs, són tres mil pessetes, perquè el consideravem com de la família.

*
**

Els artistes catalans han sigut convidats a fer una exposició de les obres llurs, el vinent mes d'octubre a Anvers, la bella ciutat belga, havent rebut ja el *Círcol Artístic* d'aquesta ciutat l'encàrreg oficial d'organitzar-la.

No sé perquè la nova, amb tot i agradar-me força em té de posar pell de gallina. I això que de *gallinàcea* no en tinc pas res.

Deu ésser per la por de que el jurat d'admissió barceloní tingui la mànegua massa ample, amb els vents que corren pel camp de l'art, i converteixi les sales de l'exposició d'Anvers en una sucursal de *Cà'n Dalmau*, el de les barbes apostòliques.

Recordin-se els encarregats de la tria, del bon paper que varen fer els belgues al *Palau de Belles Arts*, i procurin que els nostres pintors i escriptors no vagin a Bèlgica a fer un paperot d'estrassa. No sia que donguin motiu a que En Marquina afegeixi un epíleg al seu drama *En Flandes se ha puesto el sol*.

Es ocasió de que els artistes que en saben, facin la *pinya* per anar a Anvers, i donguin la *castanya* als neules que els vulguin seguir.

*
**

Toqueu-la, mestre Raurich,
pel triomf que heu alcançat
en adquirir-vos l'Estat
aquell quadre tan bonic,
dit *Tristesia tardoral*,
que va fer tan de furor
per l'assumpte, pel color
i l'empenta col·loidal
que porta, als Estats Units,
i que a Madrid ha obtingut
un èxit morrocotut
entre pintors i erudits.
Jo en sento un plaer intern
de que us hagueu imposat,
i més de veure-us *penjat*
al *Museu d'Art Modern*.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Ara sí que seria hora de sortir amb aquella cantarella clàssica del joc de prendes:

Ha llegado un barco cargado de...?

Però porta tantes coses diferents aqueix «Trinàcria», que es faria difícil endevinar-les.

Lo que s'endavina tot seguit és la gran enveja que deuen sentir els homes de la «Lliga».

—Tota una fira de mostres a cavall d'un vaixell!... Vès perquè no se'ns podia haver ocorregut a nosaltres, i no als italians.

Però encara són a temps de fer-ne una paròdia.

La futura Exposició de Indústries Elèctriques a bordo del *yatch* d'En Cambó.

Tan mateix és un fet que els preus de les tarifes del Servei de Pompes Funeràries serà augmentat en un 10 per cent.
Fan bé, què diantre!
La vida és cara?...
Per què no té de ésser-ho la Mort?...

En Francisquet Cambó ha sortit de Copenhague embarcat en el seu *yatch*.

Sembla que se'n va directament a Petrogrado. Allà s'entrevistarà amb En Lenin, i si el convenç, el famós qüefe dels bolxevics vindrà a presidir els Jocs Florals de l'any que vé.

Així ho fa corre En Rahola per allà a la «Lliga».

Un revister de salons ha publicat no fa gaires dies els noms de les «tretze senyoretetes més maques de la nostra aristocràcia.»

Tretze? Molt bé.

Ara no més falta que aqueix indiscret amplii la seva cursa informant publicant els tretze retrats.

Aleshores, hom tria, escapsa, remena... i se'n va decidit a parlar amb els sogres.

Quina ratxa d'estrany robaments estem passant!
L'altre nit uns lladregots se'n varen emportar... mai di-rien què?

Tota una barraca de guardes de consums.

I el *burot*, on era?...—preguntaran vostès.

El *burot* devia vigilar!... Ells sempre al tanto!

Un regidor del nostre Ajuntament s'ha anat a queixar al Jutjat de guàrdia de que li havien robat el rellotge valorat en cent duros.

El bon jutge li havia d'haver dit:

—Fill meu, en els temps que correm, portar rellotges de aquest preu, és una provocació i un perill. Compri's una *patata* i no li robaràn. Així com així vostès van sempre a tres quarts de quinze.

Sant Cristòfol ens valga!

En plena sessió del Consistori, l'il·lustre regidor Massot ha declarat que els automobilistes no fan cas de les multes i que segueixen corrent per dins de Barcelona a la velocitat que'ls dona la gana i matant a Déu i a sa mare.

Tal declaració de impotència, no fa sinó donar més ales als contraventors; i els vianants, víctimes eternes, sap que faràn, senyor Massot, el jorn que es vegin desesperançats de justícia?

Se la pendran per la seva mà.

Sembla que no, i és lo més fàcil del món fer parar un auto, per velocitat que porti, sobre tot quan se'l veu venir de un tros lluny.

Si els guàrdies del Municipi baden, o tenen por de trobar-se amb «disgustos»... el veïns no; i sense necessitat de anar a trets, es tiren molt ràpidament unes quantes cadires i tamborets al mig del carrer.

I si les multes en metàl·lic no fan efecte, les multes a garrotades potser tindrien la seva eficàcia.

Tenen la paraula els pacífics veïns del carrer de Salmerón.

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

ACABA DE POSAR-SE A LA VENDA LA NOVA IMPRESSIÓ DEL

DICCIONARI

CATALÀ - CASTELLÀ

&

CASTELLÀ - CATALÀ

PER

Antoni Rovira i Virgili

Un volum relligat amb pegamoid

Pessetes 12

CATALANS IL·LUSTRES

RETRATS I BIOGRAFIES — TEXT CATALÀ I CASTELLÀ

Preu: 5 pessetes

EL LLIBRE CATALÀ DE MÉS ÈXIT

PERE COROMINAS

CARTES D'UN VISIONARI

PESETES 4

LLIBRE INTERESSANTÍSSIM

BARCELONA A LA VISTA

Espléndido album de fotografias de la
capital y sus alrededores — 352 vistas

Edición lujosamente encuadrada

Pesetas 14

GUILLERMO DIAZ CANEJA

EL VUELO DE LA DICHA

NOVELA

Un tomo 8.º

Pesetas 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segella de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.



CORRESPONENT A LA FINESA DE ITALIA

—Guarda, cara signorina,
mia bella «Fira de Mostres».

Tutto questo es teca fina
da mangiare per les postres.